

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 5. maja 2022 *

„Predhodno odločanje – Direktiva 2014/59/EU – Bančna unija – Sanacija ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij – Členi 36, 73 in 74 – Varstvo delničarjev in upnikov – Delno izvajanje pred iztekom roka za prenos – Prenos v fazah – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 17(1) – Lastninska pravica“

V zadevi C-83/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Supremo Tribunal Administrativo (vrhovno upravno sodišče, Portugalska) z odločbo z dne 23. januarja 2020, ki je na Sodišče prispela 17. februarja 2020, v postopku

BPC Lux 2 Sàrl,

BPC UKI LP,

Bennett Offshore Restructuring Fund Inc.,

Bennett Restructuring Fund LP,

Queen Street Limited,

BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP,

BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP,

CSS LLC,

Beltway Strategic Opportunities Fund LP,

EJF Debt Opportunities Master Fund LP,

TP Lux HoldCo Sàrl,

VR Global Partners LP,

CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust,

City of New York Group Trust,

* Jezik postopka: portugalsčina.

Dignity Health,
GoldenTree Asset Management Lux Sàrl,
GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd,
San Bernardino County Employees Retirement Association,
EJF DO Fund (Cayman) LP,
Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA

proti

Banco de Portugal,
Banco Espírito Santo SA,
Novo Banco SA,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Arabadjiev, predsednik senata, I. Ziemele (poročevalka), T. von Danwitz, P. G. Xuereb in A. Kumin, sodniki,

generalni pravobranilec: G. Pitruzzella,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA D. Duarte Campos, T. Duarte in R. Oliveira, advogados, in P. Brito, J. Schmid Moura in S. Estima Martins, advogadas,
- za BPC Lux 2 Sàrl, BPC UKI LP, Bennett Offshore Restructuring Fund Inc., Bennett Restructuring Fund LP, Queen Street Limited, BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP, BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP, CSS LLC, Beltway Strategic Opportunities Fund LP, EJF Debt Opportunities Master Fund LP, TP Lux HoldCo Sàrl, VR Global Partners LP, CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust, City of New York Group Trust, Dignity Health, GoldenTree Asset Management Lux Sàrl, GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd, San Bernardino County Employees Retirement Association in EJF DO Fund (Cayman) LP N. da Costa Silva Vieira in M. Marques Mendes, advogados, ter D. Guimarães in A. Dias Henriques, advogadas,
- za Banco de Portugal T. Rosado, R. Esteves de Oliveira in P. Moura Pinheiro, advogados, in T. Tönnies, advogada,
- za portugalsko vlado L. Inez Fernandes, S. Jaulino, J. Marques in P. Barros da Costa, agenti,

– za Evropsko komisijo D. Triantafyllou, A. Nijenhuis, B. Rechenca in A. Steiblyté, agenti,
po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. oktobra 2021
izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 36, 73 in 74 Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (UL 2014, L 173, str. 190) ter člena 17 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbami BPC Lux 2 Sàrl, BPC UKI LP, Bennett Offshore Restructuring Fund Inc., Bennett Restructuring Fund LP, Queen Street Limited, BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP, BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP, CSS LLC, Beltway Strategic Opportunities Fund LP, EJF Debt Opportunities Master Fund LP, TP Lux HoldCo Sàrl, VR Global Partners LP, CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust, City of New York Group Trust, Dignity Health, GoldenTree Asset Management Lux Sàrl, GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd, San Bernardino County Employees Retirement Association in EJF DO Fund (Cayman) LP (v nadaljevanju: BPC Lux 2 in drugi) ter Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA (v nadaljevanju: Massa Insolvente) na eni strani ter bankami Banco de Portugal, Banco Espírito Santo SA (v nadaljevanju: BES) in Novo Banco SA na drugi strani v zvezi s sklepom, ki ga je banka Banco de Portugal sprejela 3. avgusta 2014 glede reševanja banke BES.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 36 Direktive 2014/59, naslovljen „Vrednotenje za namene reševanja“, določa:

„1. Preden organi za reševanje sprejmejo ukrep za reševanje ali uporabijo pooblastilo za odpis ali konverzijo ustreznih kapitalskih instrumentov, zagotovijo, da oseba, neodvisna od vseh javnih organov, vključno z organom za reševanje, in institucije ali subjekta iz točke (b), (c) ali (d) člena 1(1), opravi pošteno, preudarno in realno vrednotenje sredstev in obveznosti institucije ali subjekta iz točke (b), (c) ali (d) člena 1(1). [...]

[...]

4. Nameni vrednotenja so:

[...]

(e) če se uporabi instrument premostitvene institucije ali instrument izločitve sredstev, prispevati k odločitvi o sredstvih, pravicah, obveznostih oziroma delnicah ali drugih lastniških instrumentih, ki se prenesejo, in k odločitvi o znesku morebitnega nadomestila, ki se plača instituciji v postopku reševanja oziroma lastnikom delnic ali drugih lastniških instrumentov;

[...]

10. Vrednotenje, ki ne izpolnjuje vseh zahtev iz tega člena, velja za začasno, dokler neodvisna oseba ne izvede vrednotenja, ki je v celoti skladno z vsemi zahtevami iz tega člena. To naknadno dokončno vrednotenje se opravi takoj, ko je mogoče. Opravi se lahko ločeno od vrednotenja iz člena 74 ali hkrati z njim z isto neodvisno osebo, vendar posebej.

[...]“

4 Člen 73 te direktive, naslovljen „Obravnavanje delničarjev in upnikov v primeru delnih prenosov in uporabe instrumenta za reševanje s sredstvi upnikov“, določa:

„Države članice po uporabi enega ali več instrumentov za reševanje in zlasti za namene člena 75 zagotovijo naslednje:

(a) z izjemo primerov, ko se uporablja točka (b), kadar organi za reševanje prenesejo le dele pravic, sredstev in obveznosti institucije v postopku reševanja, delničarji in tisti upniki, katerih terjatve niso bile prenesene, prejmejo za poravnavo svojih terjatev najmanj toliko, kot bi prejeli, če bi institucija v postopku reševanja prenehala po običajnem insolvenčnem postopku, ko je bila sprejeta odločitev iz člena 82;

(b) kadar organi za reševanje uporabljajo instrument za reševanje s sredstvi upnikov, delničarji in upniki, katerih terjatve so bile odpisane ali konvertirane v lastniški delež, nimajo večjih izgub [od tistih], ki bi jih imeli, če bi institucija v postopku reševanja prenehala po običajnem insolvenčnem postopku, ko je bila sprejeta odločitev iz člena 82.“

5 Člen 74 navedene direktive, naslovljen „Vrednotenje razlik pri obravnavi“, določa:

„1. Države članice za namene ocenjevanja, ali bi bili delničarji in upniki deležni boljše obravnave, če bi bil za institucijo v postopku reševanja uveden običajen insolvenčni postopek, med drugim – vendar ne samo – za namene člena 73, zagotovijo, da po izvedenem ukrepu ali ukrepih za reševanje neodvisna oseba opravi vrednotenje. To je ločeno od vrednotenja, opravljenega v skladu s členom 36.

2. Pri vrednotenju iz odstavka 1 se določi:

(a) obravnava delničarjev in upnikov, ali relevantnih sistemov jamstva za vloge, če bi bili za institucijo v postopku reševanja, v zvezi s katero je bil izveden ukrep ali ukrepi za reševanje, uvedeni običajni insolvenčni postopki, ko je bila sprejeta odločitev iz člena 82;

(b) dejanska obravnava, ki so je bili delničarji in upniki deležni pri reševanju institucije v postopku reševanja ter

(c) ali obstaja razlika med obravnavo iz točke (a) in obravnavo iz točke (b).

3. Pri vrednotenju se:

- (a) predpostavlja, da bi bili za institucijo v postopku reševanja, v zvezi s katero je bil izveden ukrep ali ukrepi za reševanje, uvedeni običajni insolvenčni postopki, ko je bila sprejeta odločitev iz člena 82;
- (b) predpostavlja, da ukrep ali ukrepi za reševanje niso bili izvedeni;
- (c) ne upošteva izredne javnofinančne pomoči instituciji v postopku reševanja.

[...]“

6 Člen 130 Direktive 2014/59, naslovljen „Prenos“, v odstavku 1 določa:

„Države članice do 31. decembra 2013 sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Besedilo teh ukrepov takoj sporočijo Komisiji.

Države članice uporabljajo te ukrepe od 1. januarja 2015.

Predpise, sprejete za potrebe uskladitve z oddelkom 5 poglavja IV naslova IV, države članice uporabljajo najpozneje od 1. januarja 2016.“

7 V skladu s členom 131 te direktive je ta začela veljati 2. julija 2014, torej dvajseti dan po njeni objavi 12. junija 2014 v *Uradnem listu Evropske unije*.

Portugalsko pravo

8 Portugalski zakonodajalec je pravno ureditev za reševanje bank odobril z uredbo-zakonom št. 31-A/2012 z dne 10. februarja 2012 in jo vključil v Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (splošna ureditev kreditnih in finančnih institucij, v nadaljevanju: RGICSF).

9 V upoštevnih določbah RGICSF, kot izhajajo iz uredbe-zakona št. 31-A/2012, je bilo navedeno:

„Člen 145-B

Vodilno načelo pri izvajanju ukrepov za reševanje

1 – Pri izvajanju ukrepov za reševanje se skrbi za to, da delničarji in upniki kreditnih institucij prednostno prevzamejo izgube zadevne institucije glede na hierarhijo in pod pogoji enakosti znotraj vsakega razreda upnikov.

2 – Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabijo za vloge, ki so zajamčene v skladu z določbami členov 164 in 166.

Člen 145-C

Izvajanje ukrepov za reševanje

1 – Če kreditna institucija ne izpolni pogojev za ohranitev dovoljenja za opravljanje dejavnosti oziroma obstaja verjetnost, da teh pogojev ne bo izpolnila, lahko Banco de Portugal izvede naslednje ukrepe za reševanje, če se to izkaže za nujno za uresničevanje katerega koli od ciljev, navedenih v členu 145-A:

- (a) prodaja celotnega ali dela poslovanja drugi instituciji, ki ima dovoljenje za opravljanje zadevne dejavnosti;
- (b) prenos celotnega ali dela poslovanja na eno ali več premostitvenih bank.

2 – Banco de Portugal izvaja ukrepe za reševanje, če meni, da ni verjetno, da bo kreditna institucija uspela v razumnem roku izvesti potrebne ukrepe za ponovno vzpostavitev ustreznih pogojev trdnosti in izpolnjevanja bonitetnih zahtev.

3 – Za namene določb v odstavku 1 se šteje, da obstaja resna verjetnost, da kreditna institucija ne izpolnjuje zahtev za ohranitev dovoljenja za opravljanje svoje dejavnosti, če je med drugimi utemeljenimi dejstvi, katerih upoštevnost presoja Banco de Portugal glede na cilje, določene v členu 145-A, podana katera od naslednjih okoliščin:

- (a) kreditna institucija je utrpela izgube, ki lahko izčrpajo kapital družbe, oziroma obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se bo to v kratkem zgodilo;
- (b) sredstva kreditne institucije so nižja od njenih obveznosti oziroma obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se bo to v kratkem zgodilo;
- (c) kreditna institucija ne more izpolniti svojih obveznosti oziroma obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se bo to v kratkem zgodilo.

4 – Izvajanje ukrepov za reševanje ni pogojeno s predhodnim izvajanjem sanacijskih ukrepov.

5 – Izvajanje ukrepa za reševanje ne posega v možnost, da se kadar koli izvaja eden ali več sanacijskih ukrepov.

[...]

Člen 145-F

[...]

5 – Za namene prodaje, predvidene v odstavku 1, morajo biti sredstva, obveznosti, zunajbilančne postavke in upravljana sredstva, ki jih izbere Banco de Portugal, predmet vrednotenja, ki se nanaša na trenutno prodajo in ki ga izvede neodvisna institucija, ki jo imenuje Banco de Portugal, v roku, ki ga ta določi, stroške zanj pa nosi kreditna institucija, pri čemer se uporabi metoda vrednotenja, ki temelji na tržnih pogojih in podredno na razumni vrednosti, pri kateri se mora upoštevati nematerialna vrednost, pozitivna ali negativna, ki izhaja iz prodaje za prevzemno institucijo.

[...]

Člen 145-H

Premoženje in financiranje premostitvene banke

1 – Banco de Portugal izbere sredstva, obveznosti, zunajbilančne postavke in upravljana sredstva, ki se prenesejo na premostitveno banko v trenutku njene ustanovitve.

[...]

4 – Sredstva, obveznosti, zunajbilančne postavke in upravljana sredstva, ki so bila izbrana v skladu z določbami odstavka 1, morajo biti predmet vrednotenja, ki se nanaša na trenutek prenosa in ki ga izvede neodvisna institucija, ki jo imenuje Banco de Portugal, v roku, ki ga ta določi, stroške zanj pa nosi kreditna institucija.

[...]

Člen 145-I

[...]

3 – Prihodki od prodaje se morajo prednostno in sorazmerno nameniti vračilu:

- (a) vseh zneskov, ki jih je dal sklad za reševanje na voljo v skladu z odstavkom 5 člena 145-H, navedenemu skladu;
- (b) vseh zneskov, ki sta jih dala na voljo jamstveni sklad za vloge in jamstveni sklad Crédito Agrícola Mútuo v skladu z odstavkom 6 člena 145-H, tema skladoma.

4 – Ko se zneski, navedeni v prejšnjem odstavku, vrnejo, se morebitni preostanek prihodkov od prodaje vrne prvotni kreditni instituciji ali v njeno stečajno maso, če se je začel postopek likvidacije.

[...]“

- 10 RGICSF je bil spremenjen z uredbo-zakonom št. 114-A/2014 z dne 1. avgusta 2014, s katero so bili med drugim spremenjeni člani 145-B, 145-F, 145-H in 145-I. Ti člani zdaj določajo:

„Člen 145 B [...]

1 – Pri izvajanju ukrepov za reševanje je treba ob upoštevanju ciljev, ki se uresničujejo in so navedeni v prejšnjem členu, skrbeti za to, da:

- (a) delničarji kreditne institucije prvi krijejo izgube zadevne institucije;
- (b) upniki kreditne institucije kot drugi in pod enakimi pogoji prevzamejo ostale izgube zadevne institucije glede na prednostni vrstni red različnih razredov upnikov;
- (c) noben upnik kreditne institucije ne prevzame izgub, ki bi bile večje od tistih, ki bi jih utrpel, če bi bila institucija likvidirana.

[...]

3 – Če se po koncu likvidacije kreditne institucije v postopku reševanja izkaže, da so upniki navedene institucije, katerih krediti niso bili preneseni na drugo kreditno institucijo ali premostitveno banko, prevzeli izgube, ki so višje od izgub, za katere se v skladu z vrednotenjem iz odstavka 6 člena 145-F in odstavka 4 člena 145-H šteje, da bi jih prevzeli v primeru, če bi bila institucija likvidirana tik pred izvedbo ukrepa za reševanje, imajo taki upniki pravico, da od sklada za reševanje prejmejo razliko.

Člen 145-F [...]

[...]

6 – Za namene določb odstavka 3 člena 145-B vrednotenje iz prejšnjega odstavka vključuje tudi oceno ravni kritja kreditov vsakega razreda upnikov v skladu s prednostnim vrstnim redom, določenim v zakonu, v primeru likvidacije kreditne institucije tik pred izvedbo ukrepa za reševanje.

[...]

Člen 145-H

[...]

4 – Sredstva, obveznosti, zunajbilančne postavke in upravljana sredstva, ki so bila izbrana v skladu z določbami odstavka 1, morajo biti predmet vrednotenja, ki se nanaša na trenutek prenosa in ki ga izvede neodvisna institucija, ki jo imenuje Banco de Portugal, v roku, ki ga ta določi, stroške zanj pa nosi kreditna institucija, pri čemer mora navedeno vrednotenje za namene določb odstavka 3 člena 145-B vključevati tudi oceno ravni kritja kreditov vsakega razreda upnikov v skladu s prednostnim vrstnim redom, določenim z zakonom, v primeru likvidacije prvotne kreditne institucije tik pred izvedbo ukrepa za reševanje.

[...]

Člen 145-I

[...]

3 – [...]:

- (a) vseh zneskov, ki jih je dal sklad za reševanje na voljo v skladu z odstavkom 6 člena 145-H, navedenemu skladu;
- (b) vseh zneskov, ki sta jih dala na voljo jamstveni sklad za vloge in jamstveni sklad Crédito Agrícola Mútuo v skladu z odstavkom 7 člena 145-H, tema skladoma.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 11 Banka BES je bila ena glavnih kreditnih institucij v portugalskem bančnem sistemu.
- 12 Zaradi finančnega položaja te kreditne institucije ter resnega in hudega tveganja, da ne bo izpolnila svojih obveznosti, je Banco de Portugal 3. avgusta 2014 sprejela sklep o njenem reševanju (v nadaljevanju: ukrep za reševanje).

- 13 V ukrepu za reševanje, ki je bil sprejet na podlagi RGICSF, kakor je bil spremenjen z uredbo-zakonom št. 114-A/2014, je zlasti pojasnjeno, da bi banki BES brez nujne odobritve tega ukrepa neizogibno grozila ustavitev plačil in odvzem dovoljenja za delovanje kot kreditna institucija ter posledično likvidacija, kar bi pomenilo zelo veliko sistemsko tveganje in resno grožnjo za finančno stabilnost.
- 14 S tem ukrepom je bila ustanovljena premostitvena banka Novo Banco, na katero so bila prenesena nekatera sredstva, obveznosti, zunajbilančne postavke in sredstva, ki jih upravlja banka BES.
- 15 Družba BPC 2 Lux in drugi so imetniki podrejenih obveznic, ki jih je izdala banka BES. Družba Massa Insolvente je imela neposredne in posredne deleže v osnovnem kapitalu banke BES.
- 16 Družba BPC Lux 2 in drugi ter družba Massa Insolvente so pred nacionalnimi sodišči izpodbijali ukrep za reševanje in v tem okviru med drugim trdili, da je bil ta ukrep sprejet v nasprotju s pravom Unije.
- 17 Supremo Tribunal Administrativo (vrhovno upravno sodišče, Portugalska), to je predložitveno sodišče, pri katerem sta bili vloženi pritožbi družbe BPC Lux 2 in drugih ter družbe Massa Insolvente, dvomi o združljivosti veljavne nacionalne ureditve s pravom Unije, zlasti z Direktivo 2014/59 in členom 17 Listine. Poleg tega se to sodišče ob upoštevanju okoliščine, da se rok za prenos te direktive na dan sprejetja ukrepa za reševanje še ni iztekel, sprašuje, ali je portugalski zakonodajalec s sprejetjem uredbe-zakona št. 114-A/2014, s katero je bila ta direktiva delno prenesena, lahko resno ogrozil cilj, ki ga določa navedena direktiva.
- 18 V teh okoliščinah je Supremo Tribunal Administrativo (vrhovno upravno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
 - „1. Ali je treba pravo Unije, zlasti člen 17 Listine ter Direktivo 2014/59/EU [...], zlasti njene člene 36, 73 in 74, razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kot je zgoraj opisana, katere del je ukrep za reševanje z ustanovitvijo premostitvene institucije in izločitvijo sredstev, s katero je bila delno prenesena ta direktiva in ki v celotnem obdobju prenosa te direktive:
 - (a) ni določala izvedbe razumnega, preudarnega in realnega vrednotenja sredstev in obveznosti institucije v postopku reševanja pred sprejetjem ukrepa za reševanje;
 - (b) ni določala plačila morebitnega nadomestila na podlagi vrednotenja, navedenega v točki (a), instituciji v postopku reševanja oziroma po potrebi imetnikom delnic ali drugih lastniških instrumentov in je namesto tega določala samo, da se morebitni preostanek prihodkov od prodaje premostitvene banke vrne prvotni kreditni instituciji ali v njeno stečajno maso;
 - (c) ni določala, da imajo delničarji institucije v postopku reševanja pravico prejeti znesek, ki ni nižji od zneska, za katerega se šteje, da bi ga prejeli, če bi se institucija likvidirala v celoti v okviru rednega insolvenčnega postopka, to shemo zaščitnega ukrepa pa je določala za upnike, katerih krediti niso bili preneseni, in
 - (d) ni določala vrednotenja, neodvisnega od tistega iz točke (a) in katerega cilj bi bil ugotoviti, ali bi bili delničarji in upniki obravnavani ugodneje, če bi bil proti kreditni instituciji v postopku reševanja uveden običajni postopek prenehanja?

2. Ali lahko glede na sodno prakso Sodišča iz sodbe z dne 18. decembra 1997, *Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, EU:C:1997:628)* [...], nacionalna ureditev, kakršna je opisana v obravnavani zadevi, ki delno prenaša Direktivo 2014/59/EU, resno ogrozi uresničitev cilja, ki ga določa zadevna direktiva, zlasti njeni členi 36, 73 in 74, v okviru izvajanja ukrepa za reševanje?“

Vprašnji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 19 Ker se predložitveno sodišče, kot je razvidno iz besedila prvega vprašanja, sprašuje, ali je nacionalna ureditev, ki se uporablja za ukrep za reševanje iz postopka v glavni stvari, združljiva s členi 36, 73 in 74 Direktive 2014/59 na eni strani ter členom 17 Listine na drugi, je treba najprej ugotoviti, ali se te določbe uporabljajo za spor o glavni stvari.
- 20 V zvezi s tem je treba na prvem mestu navesti, da je Direktiva 2014/59 v skladu s svojim členom 131 in brez poseganja v člen 124 te direktive začela veljati 2. julija 2014 ter da se je rok za prenos te direktive v skladu z njenim členom 130 iztekel 31. decembra 2014.
- 21 Iz tega izhaja, da se ob sprejetju ukrepa za reševanje, 3. avgusta 2014, rok za prenos Direktive 2014/59 še ni iztekel.
- 22 V skladu z ustaljeno sodno prakso pa pred iztekom roka za prenos direktive državam članicam ni mogoče očitati, da v svojem notranjem pravnem redu še niso sprejele ukrepov za izvajanje te direktive (sodbi z dne 18. decembra 1997, *Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, EU:C:1997:628*, točka 43, in z dne 27. oktobra 2016, *Milev, C-439/16 PPU, EU:C:2016:818*, točka 30 in navedena sodna praksa).
- 23 Poleg tega iz ustaljene sodne prakse tudi izhaja, da ima direktiva lahko neposredni učinek šele po izteku roka, ki je določen za njen prenos v pravni red držav članic (sodba z dne 17. januarja 2008, *Velasco Navarro, C-246/06, EU:C:2008:19*, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 24 Kot je generalni pravobranilec v bistvu poudaril v točki 35 sklepnih predlogov, se tožeče stranke v postopku v glavni stvari zato pred predložitvenim sodiščem ne morejo sklicevati na člene 36, 73 in 74 Direktive 2014/59, saj se te določbe ne uporabljajo za spor o glavni stvari.
- 25 Na drugem mestu, v zvezi z uporabo člena 17 Listine je treba opozoriti, da se v skladu s členom 51(1) Listine njene določbe za države članice uporabljajo samo takrat, kadar te izvajajo pravo Unije.
- 26 Iz ustaljene sodne prakse namreč izhaja, da je treba temeljne pravice, zagotovljene s pravnim redom Unije, uporabiti v vseh okoliščinah, ki jih ureja pravo Unije, ni pa jih mogoče uporabiti zunaj takih okoliščin. S tega vidika je Sodišče razsodilo, da glede na Listino ne more presojeti nacionalne ureditve, ki ne spada v okvir prava Unije. Če pa, nasprotno, taka ureditev spada na področje uporabe tega prava, mora Sodišče, ki mu je predložen predlog za sprejetje predhodne odločbe, podati vse elemente razlage, ki jih nacionalno sodišče potrebuje za presojo skladnosti te ureditve s temeljnimi pravicami, katerih spoštovanje zagotavlja (sodbi z dne 26. februarja 2013, *Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105*, točka 19, in z dne 13. decembra 2017, *El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960*, točka 33 in navedena sodna praksa).

- 27 Zato je treba za ugotovitev, ali nacionalni ukrep pomeni „izvajanje prava Unije“ v smislu člena 51(1) Listine, poleg drugih elementov preveriti, ali je cilj nacionalne ureditve iz postopka v glavni stvari izvajanje določbe prava Unije, kakšna je narava te ureditve in ali ta ureditev sledi tudi drugim ciljem poleg tistih, ki jih zajema pravo Unije, tudi če lahko posredno vpliva na zadnje, ter ali obstaja posebna ureditev prava Unije na tem področju ali taka, da lahko nanj vpliva (sodba z dne 22. januarja 2020, Baldonado Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, točka 59 in navedena sodna praksa).
- 28 V obravnavani zadevi je portugalska vlada na eni strani v odgovoru na vprašanja Sodišča navedla, da je bil namen odobritve uredbe-zakona št. 31-A/2012 izvajanje in spoštovanje ene od zavez, ki jih je Portugalska republika sprejela v okviru memoranduma o soglasju o pogojih ekonomske politike z dne 17. maja 2011, sklenjenega med portugalsko državo na eni strani ter skupno misijo Evropske komisije, Mednarodnega denarnega sklada in Evropske centralne banke na drugi.
- 29 V zvezi s tem je pravna podlaga tega memoranduma o soglasju, kot je razvidno iz njegovega besedila, člen 3(5) Uredbe Sveta (EU) št. 407/2010 z dne 11. maja 2010 o vzpostavitvi Evropskega mehanizma za finančno stabilizacijo (UL 2010, L 118, str. 1). Ker ta uredba temelji na členu 122(2) PDEU, je navedeni memorandum o soglasju del prava Unije.
- 30 Šteti pa je treba, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 48 sklepnih predlogov, da kadar država članica sprejme ukrepe za izvajanje zavez, sprejetih v okviru memoranduma o soglasju, ki so del prava Unije, izvajajo to pravo v smislu člena 51(1) Listine.
- 31 Na drugi strani je iz predložitvene odločbe izrecno razvidno, da uredba-zakon št. 114-A/2014, s katero je bila uredba-zakon št. 31-A/2012 spremenjena pred sprejetjem ukrepa za reševanje 3. avgusta 2014, pomeni ukrep za delni prenos Direktive 2014/59 in torej izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine.
- 32 Iz tega izhaja, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 49 sklepnih predlogov, da se določbe Listine uporabljajo za spor o glavni stvari.
- 33 V teh okoliščinah je treba šteti, da želi predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 17 Listine razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, ki se uporablja v okviru ukrepa za reševanje, katerega namen je ustanovitev premostitvene institucije in instrumenta za izločitev sredstev, in ki:
- ne določa izvedbe razumnega, preudarnega in realnega vrednotenja sredstev in obveznosti institucije v postopku reševanja pred sprejetjem ukrepa za reševanje;
 - ne določa plačila morebitnega nadomestila na podlagi vrednotenja, navedenega v prejšnji alineji, instituciji v postopku reševanja oziroma po potrebi imetnikom delnic ali drugih lastniških instrumentov;
 - ne določa, da imajo delničarji institucije v postopku reševanja pravico prejeti znesek, ki ni nižji od zneska, za katerega se šteje, da bi ga prejeli, če bi institucija v celoti prenehala po običajnem insolvenčnem postopku, pri čemer to shemo zaščitnega ukrepa določa le za upnike, katerih krediti niso bili preneseni, in

- ne določa vrednotenja, neodvisnega od tistega iz prve alineje in katerega cilj bi bil ugotoviti, ali bi bili delničarji in upniki obravnavani ugodneje, če bi bil proti kreditni instituciji v postopku reševanja uveden običajni postopek prenehanja.
- 34 Kot je razvidno iz spisa, ki ga ima na voljo Sodišče, se to vprašanje na eni strani postavlja zaradi okoliščine, da so družba Massa Insolvente ter družba BPC Lux 2 in drugi pred predložitvenim sodiščem navedli, da nacionalna ureditev iz postopka v glavni stvari ne določa niti izvedbe razumnega, preudarnega in realnega vrednotenja sredstev in obveznosti institucije v postopku reševanja pred sprejetjem ukrepa za reševanje niti plačila morebitnega nadomestila – na podlagi tega vrednotenja – instituciji v postopku reševanja oziroma po potrebi imetnikom delnic ali drugih lastniških instrumentov. Po mnenju tožečih strank v postopku v glavni stvari pa je cilj teh zahtev, ki naj bi bile določene v členu 36(9) in (10) Direktive 2014/59, izpolnitev zahteve iz člena 17(1), drugi stavek, Listine, v skladu s katero je treba vsak odvzem lastnine pravočasno nadomestiti s plačilom pravične odškodnine.
- 35 Na drugi strani so družba Massa Insolvente ter družba BPC Lux 2 in drugi trdili, da nacionalna ureditev, ki se uporablja za ukrep za reševanje iz postopka v glavni stvari, ne vključuje načela, ki zagotavlja, da delničarji ne utrpijo večjih izgub od tistih, ki bi jih imeli, če bi institucija prenehala po običajnem insolvenčnem postopku (načelo „*no creditor worse off*“). Cilj take zahteve, ki naj bi bila določena zlasti v členih 73 in 74 Direktive 2014/59, naj bi bil zagotoviti, da poseg v lastninsko pravico ni nesorazmeren v smislu člena 51(1) Listine.
- 36 V zvezi s tem je treba navesti, da ima v skladu s členom 17(1) Listine vsakdo pravico imeti v posesti svojo zakonito pridobljeno lastnino, jo uporabljati, z njo razpolagati in jo komu zapustiti. Lastnina se nikomur ne sme odvzeti, razen v javno korist v primerih in pod pogoji, ki jih določa zakon, vendar le proti pravični in pravočasni odškodnini za njeno izgubo. Uživanje lastnine se lahko uredi z zakonom, če je to potrebno zaradi splošnega interesa.
- 37 Člen 52(3) Listine določa, da kolikor ta listina vsebuje pravice, ki ustrezajo pravicam, zagotovljenim z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisano 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP), sta vsebina in obseg teh pravic enaka kot vsebina in obseg pravic, ki ju določa EKČP. Vendar ta določba ne preprečuje širšega varstva po pravu Unije. Iz tega izhaja, da je treba pri razlagi člena 17 Listine upoštevati sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s členom 1 Protokola št. 1 k EKČP, ki določa varstvo lastninske pravice kot minimalno raven zaščite (glej v tem smislu sodbo z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih), C-235/17, EU:C:2019:432, točka 72 in navedena sodna praksa).
- 38 Kot je Evropsko sodišče za človekove pravice dosledno odločalo v zvezi s členom 1 Protokola št. 1 k EKČP, je treba pojasniti, da člen 17(1) Listine vsebuje tri ločena pravila. Prvo, ki je izraženo v prvem stavku in je splošne narave, konkretizira načelo spoštovanja lastnine. Drugo, vsebovano v drugem stavku tega odstavka, se nanaša na odvzem lastnine in zanj določa nekatere pogoje. Tretje, vsebovano v tretjem stavku navedenega odstavka, pa državam članicam priznava zlasti pristojnost, da uredijo uživanje lastnine, kolikor je to potrebno zaradi splošnega interesa. Vendar ne gre za pravila, ki ne bi bila medsebojno povezana. Drugo in tretje pravilo se nanašata na posebne primere posega v lastninsko pravico in ju je treba razlagati ob upoštevanju načela, določenega v prvem od teh pravil (glej v tem smislu ESČP, 25. marec 2014, Vistinš in Perepjolkins proti Latviji, CE:ECHR:2012:1025JUD007124301, točka 93 in navedena sodna praksa).

- 39 Na prvem mestu, v zvezi z vprašanjem, ali se člen 17(1) Listine uporablja za omejitve lastninske pravice na delnicah oziroma obveznicah, s katerimi se trguje na kapitalskih trgih, kot so te iz postopka v glavni stvari, je treba navesti, prvič, da se varstvo, ki ga zagotavlja ta določba, nanaša na pravice, ki imajo premoženjsko vrednost in iz katerih glede na zadevni pravni red izhaja pridobljen pravni položaj, ki imetniku teh pravic omogoča samostojno izvajanje teh pravic v njegovo korist (sodba z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih), C-235/17, EU:C:2019:432, točka 69 in navedena sodna praksa).
- 40 V zvezi s tem je generalni pravobranilec v točki 110 sklepnih predlogov poudaril, da imajo delnice oziroma obveznice, s katerimi se trguje na kapitalskih trgih, kot so te iz postopka v glavni stvari, premoženjsko vrednost in imetniku teh delnic oziroma obveznic zagotavljajo pridobljen pravni položaj, ki mu omogoča samostojno izvajanje pravic, ki iz njih izhajajo.
- 41 Poleg tega iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s členom 1 Protokola št. 1 k EKČP izhaja, da je treba delnice oziroma obveznice, s katerimi se trguje na kapitalskih trgih, šteti za „premoženje“, ki lahko uživa varstvo, zagotovljeno s tem členom 1 (ESČP, 20. september 2011, *Shesti Mai Engineering OOD in drugi proti Bolgariji*, št. 17854/04, CE:ECHR:2011:0920JUD001785404, točka 77; ESČP, 21. julij 2016, *Mamatas in drugi proti Grčiji*, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, točka 90; ESČP, 19. november 2020, *Project-trade d.o.o. proti Hrvaški*, CE:ECHR:2020:1119JUD000192014, točka 75).
- 42 Drugič, ni sporno, da so bile delnice oziroma obveznice, s katerimi se trguje na kapitalskih trgih, iz postopka v glavni stvari pridobljene zakonito.
- 43 Iz tega sledi, da delnice oziroma obveznice, s katerimi se trguje na kapitalskih trgih, kot so te iz postopka v glavni stvari, spadajo na področje uporabe člena 17(1) Listine.
- 44 Na drugem mestu, v zvezi z vprašanjem, ali ukrep za reševanje, sprejet v skladu z nacionalno ureditvijo, kot je ta iz postopka v glavni stvari, pomeni odvzem lastnine v smislu člena 17(1), drugi stavek, Listine ali ureditev uživanja lastnine v smislu tretjega stavka te določbe, je treba navesti, da je v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice za ugotovitev obstoja odvzema lastnine treba ne le preveriti, ali je prišlo do formalnega odvzema lastnine ali razlastitve, temveč tudi ugotoviti, ali je sporni položaj pomenil dejansko razlastitev (glej v tem smislu ESČP, 28. julij 1999, *Immobiliare Saffi proti Italiji*, CE:ECHR:1999:0728JUD002277493, točka 46, in ESČP, 29. marec 2010, *Depalle proti Franciji*, CE:ECHR:2010:0329JUD003404402, točka 78).
- 45 V obravnavani zadevi ni sporno, da ukrep za reševanje, ki je bil sprejet na podlagi ureditve iz postopka v glavni stvari, ni vseboval formalnega odvzema premoženja ali razlastitve zadevnih delnic oziroma obveznic. Natančneje, ta ukrep imetnikom navedenih delnic oziroma obveznic ni prisilno, v celoti in dokončno odvzel pravic, ki izhajajo iz teh delnic oziroma obveznic (glej v tem smislu sodbo z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih), C-235/17, EU:C:2019:432, točka 81).
- 46 V zvezi z vprašanjem, ali lahko sprejetje takega ukrepa pripelje do dejanske razlastitve, so družba Massa Insolvente ter družba BPC Lux 2 in drugi v bistvu navedli, da je prenos nekaterih sredstev, obveznosti, zunajbilančnih postavk in sredstev, ki jih upravlja banka BES, na banko Novo Banco, ki je bil izveden s točko 2 ukrepa za reševanje v skladu s členom 145-H RGICSF, kot je bil spremenjen z uredbo-zakonom št. 114-A/2014, pripeljal do znatnega zmanjšanja vrednosti te kreditne institucije.

- 47 V zvezi s tem, tudi ob predpostavki, da je tako, iz te okoliščine ni mogoče nujno sklepati, da ukrep za reševanje, ki je bil sprejet v skladu z nacionalno ureditvijo iz postopka v glavni stvari, pomeni tako dejansko razlastitev. Iz besedila člena 145-C RGICSF – s pridržkom preveritve predložitvenega sodišča, ker gre za vprašanje razlage nacionalnega prava – je namreč razvidno, da se ukrep za reševanje, ki je bil sprejet v skladu s to ureditvijo, uporablja za kreditno institucijo le v primeru njenega dejanskega ali predvidljivega propada. Dalje, iz člena 145-I(4) RGICSF je razvidno, da se po vračilu zneskov, ki so jih izplačali sklad za reševanje oziroma jamstveni skladi, morebitni preostanek prihodkov od prodaje vrne prvotni kreditni instituciji ali v njeno stečajno maso, če je bila ta institucija likvidirana. Nazadnje, iz predložitvene odločbe je razvidno, da bi zadevna kreditna institucija neizogibno zašla v fazo ustavitve plačil in bi bil proti njej uveden likvidacijski postopek, če ukrep za reševanje iz postopka v glavni stvari ne bi bil sprejet kot nujen.
- 48 Kot je generalni pravobranilec poudaril v točkah 115 in 116 sklepnih predlogov, pa je treba v takem primeru šteti, da izguba vrednosti sredstev, za katera lahko velja varstvo, zagotovljeno s členom 17(1) Listine, ne izhaja iz ukrepa za reševanje, temveč iz stanja propada oziroma tveganja propada, v katerem je kreditna institucija.
- 49 Iz tega sledi, da ukrep za reševanje, ki je bil sprejet v skladu z nacionalno ureditvijo, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ne pomeni odvzema lastnine v smislu člena 17(1), drugi stavek, Listine. Zato ni treba preučiti – kot to trdijo tožeče stranke v postopku v glavni stvari in kot je bilo opozorjeno v točki 38 te sodbe – ali tak ukrep izpolnjuje pogoje iz tega drugega stavka, ki se nanašajo med drugim na obstoj javne koristi odvzema lastnine in na pravočasno plačilo pravične odškodnine.
- 50 Dejstvo je, da sprejetje ukrepa za reševanje v skladu z ureditvijo iz postopka v glavni stvari, ki med drugim določa prenos sredstev s kreditne institucije na premostitveno banko, pomeni ureditev uživanja lastnine v smislu člena 17(1), tretji stavek, Listine, s katero je mogoče poseči v lastninsko pravico delničarjev kreditne institucije, katerih ekonomski položaj je prizadet, in upnikov, kot so imetniki obveznic, katerih terjatve niso bile prenesene na premostitveno institucijo.
- 51 Kot je razvidno iz besedila te določbe, se uživanje lastnine lahko uredi z zakonom, kolikor je to potrebno zaradi splošnega interesa. V zvezi s tem je iz člena 52(1) Listine razvidno, da je uresničevanje pravic, ki jih ta priznava, mogoče omejiti, če so te omejitve določene z zakonom, če se pri njih upošteva bistvena vsebina navedenih pravic ter če so te omejitve ob upoštevanju načela sorazmernosti potrebne in dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali potrebi po varstvu pravic in svoboščin drugih (sodbi z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih), C-235/17, EU:C:2019:432, točka 88, ter z dne 16. decembra 2020, Svet in drugi/K. Chrysostomides & Co. in drugi, C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P in C-604/18 P, EU:C:2020:1028, točka 155 in navedena sodna praksa).
- 52 V obravnavani zadevi, prvič, ni sporno, da so omejitve uresničevanja pravic iz člena 17(1) Listine, ki jih vključuje ukrep za reševanje, določene z zakonom v skladu z veljavnimi določbami RGICSF, kot je bil spremenjen z uredbo-zakonom št. 114-A/2014.
- 53 Drugič, ker ukrep za reševanje, ki je bil sprejet v skladu z nacionalno ureditvijo, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ne privede do odvzema lastnine, temveč pomeni ureditev uživanja lastnine, kot je bilo navedeno v točkah 49 in 50 te sodbe, ne more posegati v samo vsebino lastninske pravice (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2020, Adusbef in drugi, C-686/18, EU:C:2020:567, točka 89).

- 54 Tretjič, ugotoviti je treba, da tak ukrep ustreza ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, v smislu člena 52(1) Listine. Kot je namreč razvidno iz sodne prakse Sodišča, sprejetje ukrepov za reševanje v bančnem sektorju ustreza cilju splošnega interesa, ki mu sledi Unija, in sicer zagotavljanju stabilnosti bančnega sistema celotnega euroobmočja (glej po analogiji sodbo z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB, od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, točka 71 in navedena sodna praksa) ter preprečevanju sistematičnega tveganja (sodba z dne 16. julija 2020, Adusbef in drugi, C-686/18, EU:C:2020:567, točka 92 in navedena sodna praksa).
- 55 Četrtrič, v zvezi z vprašanjem, ali omejitve uresničevanja pravic iz člena 17(1) Listine, ki jih vsebuje ukrep za reševanje, presegajo tisto, kar je nujno za doseg ciljev splošnega interesa iz postopka v glavni stvari, je treba opozoriti, da imajo glede na posebne gospodarske razmere države članice široko polje proste presoje pri sprejemanju odločitev na gospodarskem področju ter da so te države v najboljšem položaju za določitev ukrepov, ki so primerni za doseganje zastavljenega cilja (sodba z dne 13. junija 2017, Florescu in drugi, C-258/14, EU:C:2017:448, točka 57).
- 56 Poleg tega je Sodišče sicer že razsodilo, da obstaja jasen splošni interes za zagotovitev močnega in doslednega varstva vlagateljev po vsej Uniji, vendar je pojasnilo, da ni mogoče šteti, da ta interes v vseh okoliščinah prevlada nad splošnim interesom zagotovitve stabilnosti finančnega sistema (sodba z dne 19. julija 2019, Kotnik in drugi, C-526/14, EU:C:2016:570, točka 91). Državam članicam pa je treba zaradi obrambe takega interesa v tem okviru priznati polje proste presoje (ESČP, 7. november 2002, Olczak proti Poljski, EC:ECHR:2002:1107DEC003041796, točka 77, in ESČP, 10. julij 2012, Grainger in drugi proti Združenemu kraljestvu, EC:ECHR:2012:0710DEC003494010, točka 36).
- 57 V obravnavani zadevi je očitno – kar mora preveriti predložitveno sodišče – da je ureditev, ki se uporablja za ukrep za reševanje iz postopka v glavni stvari, vsebovala določbe, s katerimi so bili položaj delničarjev in upnikov zadevne kreditne institucije ter njihovi interesi v okviru postopkov reševanja, izvedenih v skladu s to ureditvijo, dovolj upoštevani.
- 58 Na prvem mestu, v zvezi z upniki institucije iz postopka v glavni stvari je iz informacij, ki jih je posredovalo predložitveno sodišče, razvidno, da imajo upniki, katerih terjatve niso bile prenesene, pravico prejeti znesek, ki ni nižji od zneska, za katerega se šteje, da bi ga prejeli, če bi institucija prenehala po običajnem insolvenčnem postopku.
- 59 Na drugem mestu, v zvezi z delničarji institucije iz postopka v glavni stvari je treba na eni strani opozoriti, kot je bilo že navedeno v točki 47 te sodbe, da je iz besedila člena 145-C RGICSF razvidno, da se ukrep za reševanje za kreditno institucijo uporabi le v primeru njenega dejanskega ali predvidljivega propada. Poleg tega se v skladu s členom 145-B(1)(a) RGICSF ob upoštevanju ciljev ukrepov za reševanje pri uporabi ukrepa za reševanje poskuša med drugim zagotoviti, da izgube zadevne institucije prednostno prevzamejo delničarji kreditne institucije. Kot pa je generalni pravobranilec poudaril v točki 126 sklepnih predlogov, je treba upoštevati, da so izgube delničarjev bank v težavah načeloma enako velike ne glede na to, ali vzrok zanje temelji na odločbi o začetku stečajnega postopka ali na ukrepu za reševanje (glej po analogiji sodbo z dne 19. julija 2016, Kotnik in drugi, C-526/14, EU:C:2016:570, točka 75).
- 60 Na drugi strani je iz člena 145-I RGICSF razvidno, da ta določba vključuje poseben mehanizem za varstvo pravic delničarjev, pri čemer je odstavek 4 tega člena določal, da se preostanek prihodkov od prodaje premostitvene banke, potem ko so bili razpoložljivi zneski vplačani v sklad za reševanje in v jamstvene sklade, vrne banki v postopku reševanja oziroma v njeno stečajno maso. Očitno pa

je – kar mora preveriti predložitveno sodišče – da taka določba načeloma omogoča, da se zagotovi ekonomska nevtralnost ukrepa za reševanje in da se prvotni kreditni instituciji oziroma njeni stečajni masi ne odvzame znesek, ki izhaja iz prodaje sredstev premostitvene banke po vračilu zneskov, ki so jih posodili različni skladi.

- 61 V teh okoliščinah je treba ob upoštevanju polja proste presoje, navedenega v točkah 55 in 56 te sodbe, šteti, da člen 17(1), tretji stavek, Listine ne nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki ne vsebuje izrecne določbe, ki bi zagotavljala, da delničarji ne utrpijo večjih izgub od tistih, ki bi jih imeli, če bi bila institucija ob sprejetju ukrepa za reševanje likvidirana (načelo „*no creditor worse off*“).
- 62 Ob upoštevanju zgoraj navedenih preudarkov je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 17(1) Listine razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki se uporablja v okviru ukrepa za reševanje in ki ob tem, da načeloma omogoča zagotovitev ekonomske nevtralnosti tega ukrepa za reševanje, pri čemer je njen namen ustanovitev premostitvene institucije in instrumenta za izločitev sredstev, ne vsebuje izrecne določbe, v skladu s katero bi bili predvideni:
- izvedba razumnega, preudarnega in realnega vrednotenja sredstev in obveznosti institucije v postopku reševanja pred sprejetjem ukrepa za reševanje;
 - plačilo morebitnega nadomestila na podlagi vrednotenja, navedenega v prejšnji alineji, instituciji v postopku reševanja oziroma po potrebi imetnikom delnic ali drugih lastniških instrumentov;
 - pravica delničarjev institucije v postopku reševanja do prejema zneska, ki ni nižji od zneska, za katerega se šteje, da bi ga prejeli, če bi institucija prenehala po običajnem insolvenčnem postopku, pri čemer je ta shema zaščitnega ukrepa določena le za upnike, katerih krediti niso bili preneseni, in
 - vrednotenje, neodvisno od tistega iz prve alineje in katerega cilj bi bil ugotoviti, ali bi bili delničarji in upniki obravnavani ugodneje, če bi bil proti kreditni instituciji v postopku reševanja uveden običajni postopek prenehanja.

Drugo vprašanje

- 63 Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali lahko delni prenos nekaterih določb Direktive 2014/59 v nacionalno ureditev o reševanju kreditnih institucij, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za prenos te direktive, resno ogrozi uresničitev cilja, določenega z navedeno direktivo, v smislu sodbe z dne 18. decembra 1997, *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628).
- 64 Kot je bilo navedeno v točkah od 20 do 22 te sodbe, se je rok za prenos Direktive 2014/59, ki je začela veljati 2. julija 2014, iztekel 31. decembra 2014, tako da Portugalski republiki ni mogoče očitati, da na dan sprejetja ukrepa za reševanje, to je 3. avgusta 2014, v svojem pravnem redu ni sprejela ukrepov za izvajanje te direktive.
- 65 Vendar ostaja dejstvo, da države članice, na katere je direktiva naslovljena, med rokom za njen prenos v skladu z ustaljeno sodno prakso ne smejo sprejemati predpisov, s katerimi bi bila lahko resno ogrožena uresničitev cilja, določenega v tej direktivi (sodbe z dne 18. decembra 1997,

Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, EU:C:1997:628, točka 45; z dne 26. maja 2011, Stichting Natuur en Milieu in drugi, od C-165/09 do C-167/09, EU:C:2011:348, točka 78, in z dne 25. januarja 2022, VYSOČINA WIND, C-181/20, EU:C:2022:51, točka 75).

- 66 Tako obveznost opustitve, ki je naložena vsem nacionalnim organom, je treba na eni strani razumeti tako, da se nanaša na sprejetje vsakega – splošnega in posebnega – ukrepa, ki bi imel lahko tak negativni učinek (sodba z dne 11. septembra 2012, Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias in drugi, C-43/10, EU:C:2012:560, točka 57 in navedena sodna praksa). Na drugi strani se morajo sodišča držav članic od datuma, ko je direktiva začela veljati, kolikor je mogoče, vzdržati razlage notranjega prava, ki bi lahko po izteku roka za prenos resno ogrozila uresničitev cilja te direktive (sodbi z dne 4. julija 2006, Adeneler in drugi, C-212/04, EU:C:2006:443, točka 123, in z dne 23. aprila 2009, VTB-VAB in Galatea, C-261/07 in C-299/07, EU:C:2009:244, točka 39).
- 67 V obravnavani zadevi želi predložitveno sodišče izvedeti, ali lahko uredba-zakon št. 114-A/2014 z dne 1. avgusta 2014 – s katero so bile s spremembo členov 145-B, 145-F, 145-H in 145-I RGICSF nekatere določbe Direktive 2014/59 nesporno pravilno, vendar le delno prenesene – resno ogrozi cilj, določen s to direktivo.
- 68 V zvezi s tem je treba sicer opozoriti, da mora nacionalno sodišče presoditi, ali so nacionalne določbe, katerih zakonitost se izpodbija, take, da lahko resno ogrozijo cilj, določen z direktivo (glej v tem smislu sodbi z dne 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, EU:C:1997:628, točki 45 in 46, ter z dne 5. aprila 2011, Société fiduciaire nationale d'expertise comptable, C-119/09, EU:C:2011:208, točka 19 in navedena sodna praksa), pri čemer mora tako preverjanje nujno temeljiti na splošni presoji, ob upoštevanju celote politik in ukrepov, ki so bili sprejeti na zadevnem nacionalnem ozemlju (sodba z dne 26. maja 2011, Stichting Natuur en Milieu in drugi, od C-165/09 do C-167/09, EU:C:2011:348, točka 81).
- 69 Sodišče pa je pristojno za odločanje o vprašanju, ali lahko delni prenos nekaterih določb direktive, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za njen prenos, načeloma resno ogrozi uresničitev cilja, določenega s to direktivo.
- 70 V zvezi s tem je treba navesti, prvič, da je Sodišče že razsodilo, da lahko države članice sprejmejo začasne ukrepe oziroma direktivo izvajajo v več fazah. V teh primerih neskladnost prehodnih nacionalnih določb s to direktivo ali neobstoj prenosa nekaterih določb direktive ne bi nujno ogrozila uresnitve cilja, ki ga ta določa (sodba z dne 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, EU:C:1997:628, točka 49). V takem primeru je treba namreč šteti, da je tak cilj vedno mogoče doseči z dokončnim in popolnim prenosom navedene direktive v predpisanem roku.
- 71 Drugič, kot je bilo opozorjeno v točki 66 te sodbe, je treba obveznost vzdržanja, na katero se je Sodišče sklicevalo med drugim v točki 45 sodbe z dne 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, EU:C:1997:628), razumeti tako, da se nanaša na sprejetje vsakega splošnega in posebnega ukrepa, ki bi lahko resno ogrozil uresničitev cilja, določenega z zadevno direktivo.
- 72 Kot pa je generalni pravobranilec v bistvu poudaril v točkah 79 in 80 sklepnih predlogov, kadar je namen ukrepa, ki ga sprejme država članica, prenesti direktivo Unije, čeprav le delno, in kadar je ta prenos pravilen, ni mogoče šteti, da lahko sprejetje takega ukrepa za delni prenos povzroči tak negativni učinek, saj to sprejetje nacionalno ureditev nujno približuje direktivi, ki se s to ureditvijo prenaša, in tako prispeva k uresničevanju ciljev te direktive.

- 73 Iz tega izhaja, da zgolj delni prenos nekaterih določb direktive, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za njen prenos, načeloma ne more resno ogroziti uresničitve cilja, določenega s to direktivo.
- 74 Ob upoštevanju navedenih preudarkov je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da zgolj delni prenos nekaterih določb Direktive 2014/59 v nacionalno ureditev o reševanju kreditnih institucij, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za prenos te direktive, načeloma ne more resno ogroziti uresničitve cilja, določenega z navedeno direktivo, v smislu sodbe z dne 18. decembra 1997, *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628).

Stroški

- 75 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Člen 17(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki se uporablja v okviru ukrepa za reševanje in ki ob tem, da načeloma omogoča zagotovitev ekonomske nevtralnosti tega ukrepa za reševanje, pri čemer je njen namen ustanovitev premostitvene institucije in instrumenta za izločitev sredstev, ne vsebuje izrecne določbe, v skladu s katero bi bili predvideni:
 - izvedba razumnega, preudarnega in realnega vrednotenja sredstev in obveznosti institucije v postopku reševanja pred sprejetjem ukrepa za reševanje;
 - plačilo morebitnega nadomestila na podlagi vrednotenja, navedenega v prejšnji alineji, instituciji v postopku reševanja oziroma po potrebi imetnikom delnic ali drugih lastniških instrumentov;
 - pravica delničarjev institucije v postopku reševanja do prejema zneska, ki ni nižji od zneska, za katerega se šteje, da bi ga prejeli, če bi institucija prenehala po običajnem insolvenčnem postopku, pri čemer je ta shema zaščitnega ukrepa določena le za upnike, katerih krediti niso bili preneseni, in
 - vrednotenje, neodvisno od tistega iz prve alineje in katerega cilj bi bil ugotoviti, ali bi bili delničarji in upniki obravnavani ugodneje, če bi bil proti kreditni instituciji v postopku reševanja uveden običajni postopek prenehanja.
2. Delni prenos nekaterih določb Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta v nacionalno ureditev o reševanju kreditnih institucij, ki ga država članica opravi pred iztekom roka za prenos te direktive, načeloma ne more resno ogroziti uresničitve cilja, določenega z navedeno direktivo, v smislu sodbe z dne 18. decembra 1997, *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628).

Podpisi